

Bestuursrapportage 2020

gemeente harderwijk

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	1
2	Inleiding	2
3	Samenvatting	3
4	Financiële recapitulatie.....	4
5	Programma's	5
5.1	Programma 0 Bestuur en ondersteuning	5
5.2	Programma 1 Veiligheid.....	7
5.3	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	7
5.4	Programma 3 Economie	7
5.5	Programma 4 Onderwijs	8
5.6	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	8
5.7	Programma 6 Sociaal domein.....	9
5.8	Programma 7 Duurzaamheid en milieu	10
5.9	Programma 8 Ruimte en wonen	10
6	Overige	11
1	Bedrijfsvoering.....	11
2	Kapitaallasten.....	11
3	Stand van zaken Covid-19	11
4	Overige aandachtspunten	13
5	Voortgang onderhanden werk 2019 - 2020	14
6	Verwacht onderhanden werk 2020 - 2021	17
7	Kredietverantwoording	18
8	Aandachtspunten managementletter accountant.....	19
9	Bijlage voortgang strategische raadsagenda	22

2 Inleiding

Hierbij bieden wij u de bestuursrapportage (berap) 2020 aan. De berap is een samenvatting van de managementrapportage waarvan wij op 8 september 2020 kennis hebben genomen. De rapportage is gebaseerd op de bedrijfsvoering over de periode januari tot juli. Voor de resterende maanden is een inschatting gemaakt.

Gerapporteerd wordt over de belangrijkste ontwikkelingen en afwijkingen ten opzichte van de ramingen (primaire begroting 2020, inclusief de begrotingswijzigingen tot en met juni 2020) in de begroting 2020 – 2023. Hierbij hebben wij, zoals vermeld in artikel 5, lid 4 van de financiële beheersverordening, een ondergrens gehanteerd van € 25.000,-.

Als sluitstuk van de beleids- en begrotingscyclus zal bij de jaarrekening 2020 een volledige verantwoording over het gevoerde beleid en beheer worden afgelegd. De komende maanden kunnen er meerdere aspecten zijn die invloed hebben op het uiteindelijke rekeninresultaat. Hierbij valt te denken aan:

- Ontwikkelingen als gevolg van (gewijzigd) rijksbeleid;
- Effect september- en decembercirculaire algemene uitkering gemeentefonds;
- De impact van de effecten Covid-19;
- Het effect van de herziening van de grondexploitaties.

Waar in deze berap afwijkingen worden geconstateerd is er veelal sprake van incidentele voor- en nadelen.

Wij stellen u voor de bestuursrapportage 2020 vast te stellen.

3 Samenvatting

Het jaar 2020 wordt gekenmerkt door een niet voorziene, internationale, crisis als gevolg van Covid-19. Het (financiële) effect van deze crisis is bij het samenstellen van deze berap nog onvoldoende inzichtelijk te maken. Op verzoek van de Rijksoverheid is een onderzoek gestart naar de financiële effecten die Covid-19 heeft op de gemeentelijke baten en lasten. Dit onderzoek is separaat van de berap opgestart en de uitkomsten van dit onderzoek konden nog niet meegenomen worden in deze berap. Niet alleen de gemeentelijke baten blijven achter, ook de gemeentelijke lasten nemen toe. Onvoldoende duidelijk is welke compensatie vanuit de Rijksoverheid hier tegenover staat. Daarnaast is op dit moment ook nog niet in te schatten welke effecten Covid-19 kan hebben op de projecten / activiteiten 2021. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld de verkiezingen voor de Tweede Kamer, uitkeringen in het kader van de participatiewet en de organisatie van evenementen.

Desondanks blijft Harderwijk een aantrekkelijke stad. Een stad volop in beweging. Een stad met ambities. Een stad in ontwikkeling. Hierbij wordt wel opgemerkt dat één en ander onveranderd een weerslag heeft op de ambtelijke organisatie en de beschikbaar gestelde middelen. Keuzes maken blijft derhalve onverminderd van kracht.

In deze Bestuursrapportage 2020 wordt voornamelijk een **nadelig** saldo van **€ 1.2 mln** gepresenteerd.

Het saldo wordt in hoofdlijnen veroorzaakt door:

- resultaat Algemene uitkering gemeentefonds;
- hogere bedrijfsvoeringslasten;
- lagere OZB-opbrengsten (niet-woningen);
- effecten Covid-19;
- hogere dividenduitkeringen (met name Alliander).

4 Financiële recapitulatie

NB (V) is voordeel, (N) is nadeel

(A) Begrotingssaldo 2020	298.880,- (N)¹
---------------------------------	----------------------------------

Verwachte afwijkingen ten opzichte van de vigerende begroting:

Programma 0	378.000,- (V)
Programma 1	42.500,- (N)
Programma 2	50.000,- (N)
Programma 4	15.000,- (V)
Programma 5	30.000,- (V)
Overige	8.000,- (V)
Covid-19	1.297.573,- (N)

(B) Saldo bestuursrapportage	959.073,- (N)
Prognose saldo 2020 (A + B)	1.257.953,- (N)²

Het geprognosticeerde saldo 2020 zal afwijken van het uiteindelijk saldo van de jaarrekening 2020. Er zijn meerdere factoren die de komende maanden nog een rol spelen. Te denken valt aan de uitkomsten van de September- en Decemercirculaire Gemeentefonds 2020, de effecten Sociaal Domein en het resultaat van de (herziening) Grondexploitaties en de nu nog niet beschikbare uitkomsten van de Berap Meerinzicht-Bedrijfsvoering. Daarnaast is op dit moment niet duidelijk wat, per saldo, de verwachte nadelige financiële effecten van Covid-19 zullen zijn. Mede bepalend hiervoor is ook de van het Rijk te ontvangen Rijksbijdrage. Tevens zullen de nog niet in te schatten verzoeken voor onderhanden werk van 2020 naar 2021 invloed hebben op het nu gepresenteerde saldo.

Voor wat betreft afvalinzameling / reiniging en stedelijk water wordt bij het samenstellen van de themarekening het saldo van baten en lasten, voor zover mogelijk, budgettair neutraal afgewikkeld.

¹ Het begrotingssaldo is inclusief het effect van het Raadsbesluit van 2 juli inzake het havenbeheerplan.

² Dit saldo is slechts een indicatieve weergave omdat alle verwachte effecten van Covid-19 nog onvoldoende inzichtelijk zijn bij het samenstellen van deze marap. Daarnaast zal er sprake zijn van nog niet nader kwantificeerbare ontwikkelingen zoals Algemene uitkering gemeentefonds, Sociaal Domein en herziening grondexploitaties.

5 Programma's

5.1 Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Per saldo wordt op dit programma een voordelig resultaat verwacht van € 378.000,-

Omschrijving	Treasury
--------------	----------

De geraamde dividendopbrengst voor Alliander bedraagt € 350.000,-. Afgerond is aan dividend over het boekjaar ontvangen € 460.000,-. Het dividend is jaarlijks gebaseerd op een uitkeringspercentage van 45% van het bedrijfsresultaat na belastingen. Dit resulteert in een voordeel van € 110.000,-.

Aan dividendopbrengst aandelen BNG is in de begroting een bedrag geraamd van € 145.000,-. De te verwachten dividenduitkering over het boekjaar 2019 bedraagt afgerond € 75.000,-. Per saldo is hier sprake van een lagere baat van € 70.000,-.

De belangrijkste oorzaken van de lagere dividenduitkering liggen volgens het Jaarverslag van de BNG in een lager resultaat financiële transacties en hogere voorzieningen voor kredietverliezen.

Per saldo is op dit taakveld sprake van een **voordelig** resultaat van € 40.000,-.

Omschrijving	OZB niet-woningen
--------------	-------------------

De baat OZB niet-woningen blijft achter op het in de begroting geraamde bedrag. Eén van de redenen hiervan is dat er veel leegstand is in de bedrijfsobjecten. Verder is geconstateerd dat de laatste jaren een verandering van bedrijfsobjecten naar toekomstige woningbouw plaatsvindt. Door deze wijziging van bestemming staan deze bedrijfspanden vaak lang leeg. Dit is een ontwikkeling die we al een aantal jaren zien.

Bij de begroting 2021-2024 komen we met een voorstel om op voorhand bij de tarieven OZB niet-woningen rekening te houden met een lagere opbrengst OZB gebruikers en dit te verrekenen met de tarieven OZB eigenaren niet-woningen.

Dit laatste is in de gemeenten Ermelo en Zeewolde al bestaand beleid. Vooralsnog wordt uitgegaan van een **nadelig** resultaat van, afgerond, € 500.000,-.

Omschrijving	Parkeerbelasting
--------------	------------------

Betaald parkeren

Het financiële plaatje voor 2020 is drastisch beïnvloed door de Covid-19 maatregelen vanaf medio maart. Omdat in de zomermaanden het grootste deel van de parkeeropbrengsten wordt verkregen, is vooralsnog moeilijk in te schatten wat het effect qua minder opbrengst voor heel 2020 zal zijn.

Sinds maart dit jaar wordt het Covid-19 effect maandelijks gemonitord. Vooralsnog is daarbij een horizon gehanteerd tot 1 september. Vanuit beschikbare data uit de parkeersystemen enerzijds, en de prognoses o.b.v. voortschrijdend inzicht en landelijk Covid-19-beleid anderzijds, is een opbrengstderving becijferd van ca. € 600.000,-. Bij voortzetting van beperkingen na 1 september, zal dit nadelig resultaat groter worden.

Belparkeren

Het betalen via mobiele telefoon is sinds 2017 onderdeel van het betaald parkeren, en is ingevoerd op de locaties waar bezoekers 'vooraf betalen'. Deze parkeerfaciliteit blijft zich goed ontwikkelen. Voor de locaties met 'vooraf betalen' is het aandeel verdubbeld ten opzichte van vorig jaar (1^e helft 2019 was dat 15%, nu in 2020 is dat 31%). Uiteraard zal daar ook de preventie tegen Covid-19 aan bijgedragen hebben.

Online dagkaarten

Medio 2019 is de 'online dagkaart' geïntroduceerd. Deze nieuwe optie voor betaald parkeren faciliteert met name de bezoeker aan het Dolfinarium, via de combinatie met het via internet (thuis of onderweg via de smartphone) aanschaffen van een entreekaart. De optie is ook bruikbaar voor bezoek aan de binnenstad. Gelet op de situatie tot nu toe (met tijdelijk gesloten Dolfinarium) is deze betaal-optie in 2020 nog vrij weinig gebruikt, al zien we in juni al wel een eerste opleving.

Vergund parkeren

Onderdeel van ingevoerd parkeerbeleid begin 2019 was meer uniformiteit en een verlaging van de tarieven voor vergunninghouders.

De verwachting is, dat voor jaarschijf 2020 begrote opbrengst vanuit verleende vergunningen zal worden gerealiseerd.

(Zie voor verder toelichting blz. 10-12 (Stand van zaken Covid-19)).

Omschrijving	Belastingen overig
--------------	--------------------

Als gevolg van de lockdown moet geconstateerd worden dat het aantal toeristen dat jaarlijks de gemeente Harderwijk bezoekt lager is dan voorgaande jaren. Daarnaast is sprake van een lagere baat uit reclamebelasting. Dit wordt met name veroorzaakt door de leegstand van bedrijfsobjecten. Vooralsnog wordt uitgegaan van een **nadelig** resultaat van, afgerond, **€ 30.000,-**. Daarnaast is sprake van een lagere baat als gevolg van Covid-19. **(Zie hiervoor verder toelichting blz. 10-12 (Stand van zaken Covid-19)).**

Omschrijving	Algemene uitkering gemeentefonds
--------------	----------------------------------

Door het Ministerie van BZK is op 29 mei 2020 de Meicirculaire Gemeentefonds 2020 gepubliceerd. De verwerking van de meicirculaire 2020 leidt in vergelijking met de uitkomsten van september 2019 voor 2020 tot een hogere algemene uitkering van € 1,390 miljoen (bruto). Op basis van bestaand beleid wordt dit resultaat vervolgens gecorrigeerd voor de taakmutaties en alle overige aan de begroting toe te rekenen posten. Voor de jaarschijf 2020 bedragen de taakmutaties € 522.000,-.

De taakmutaties hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven voor de daaraan gekoppelde beleidsterreinen. Het gaat o.a. om ontvangen gelden voor uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering, Maatschappelijke begeleiding statushouders, pilot veranderopgave inburgering, jeugdhulp kinderen in AZC en een vergoeding voor in 2019 gemaakte kosten opsporing en ruiming explosieven 2^e WO (Bommenregeling). Daarnaast jaarlijkse bijstelling huidige integratie uitkering Voogdij 18+ en Participatie.

Het effect na opschoning voor de taakmutaties leidt vervolgens tot een (netto) resultaat van € 868.000,-. Het positieve resultaat wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de jaarlijkse actualisatie van de basisgegevens, die worden gehanteerd bij de berekening van de diverse verdeelmaatstaven en daarmee de omvang van de algemene uitkering beïnvloeden (hoeveelheidsverschillen). De accresafwikkeling 2019, een correctie bij het BTW-Compensatiefonds en vrijval van de verdeelreserve zijn andere onderwerpen die hebben geleid tot het positieve resultaat.

Voor nadere toelichtingen wordt verwezen naar het collegevoorstel Meicirculaire Gemeentefonds 2020 (raadsstukken september 2020).

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000,-) is een cijfermatige vertaling van de belangrijkste uitkomsten als gevolg van deze circulaire gepresenteerd.

Onderwerp	Bedrag 2020
Algemene uitkering Gemeentefonds volgens Septembecirculaire 2019	75.014
Algemene uitkering Gemeentefonds volgens Meicirculaire 2020	76.404
Verschil (V=voordelig / N=nadelig)	V 1.390
Correctie(s) taakmutaties, toe te rekenen aan de begroting	
Taakmutaties (correcties door koppelingen met beleidsterrein)	N 282
Taakmutaties Sociaal domein (IU Voogdij 18+ regeling en IU Participatie)	N 240
Totaal op te nemen Taakmutaties	N 522
Eindresultaat Meicirculaire 2020	V 868

5.2 Programma 1 Veiligheid

Per saldo wordt op dit programma een nadelig resultaat verwacht van € 42.500,-

Omschrijving	Openbare orde en veiligheid
--------------	-----------------------------

In 2020 zijn in het kader van de openbare orde en veiligheid onvoorziene en noodzakelijke incidentele uitgaven gedaan. Daarnaast is de gemeentelijke jaarlijkse bijdrage aan het Veiligheidshuis Noord Oost Gelderland met ingang van 2019 verhoogd. Deze stijging wordt onder meer veroorzaakt door de detachering van OM-coördinatoren, hogere lasten voor automatisering, studie, opleiding, intervisie en AVG medewerker. De gemeentelijke begroting is hierop nog niet aangepast. Verwacht wordt een nadelig resultaat van € 25.000.

Een opvangvoorziening voor zwerfdieren, in het geval van Harderwijk, is een wettelijke taak voor de gemeente. Het dierenasiel de Ark heeft turbulente tijden achter de rug die invloed hebben gehad op de (financiële) bedrijfsvoering van de Ark. Het dossier rondom de geluidsoverlast, de problematiek rond de dierenambulance en niet in de laatste plaats de corona crisis hebben hun (financiële) sporen nagelaten. Om deze reden heeft het asiel ook een beroep gedaan op de gemeente om extra financiële ondersteuning. Daarnaast is voor het structurele effect mede als gevolg van de noodzakelijke beperking van de geluidsoverlast een aanvraag bij de kadernota gedaan om ook deze effecten op te vangen. Hierdoor zullen wij voor 2020 wel een overschrijding gaan zien op dit budget van circa € 17.500, -

5.3 Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Per saldo wordt op dit programma een nadelig resultaat verwacht van € 50.000,-

Omschrijving	Parkeren
--------------	----------

Parkeerboetes

Ook deze begrote opbrengsten worden beïnvloed door de covid-19 maatregelen. De deels lege parkeerterreinen resulteren in minder overtredingen. Aan het begin van het zomerseizoen is nog moeilijk in te schatten tot hoe hoog het totaal aan parkeerboetes nog zal oplopen. Dit hangt uiteraard ook samen met de wijze waarop in de praktijk invulling wordt gegeven aan handhaving in relatie tot de gastvrijheid die we wensen uit te stralen naar bezoekers van de binnenstad en het boulevardgebied. Gerelateerd aan cijfers over 2019 worden de 'minder-opbrengst' voorlopig ingeschat op € 50.000,-.

5.4 Programma 3 Economie

Per saldo wordt op dit programma een nihil resultaat verwacht.

Omschrijving	Economische ontwikkeling
--------------	--------------------------

Afhankelijk van de ontwikkeling van de effecten van Covid-19 op het functioneren van de binnenstad zou het kunnen dat er een overschrijding van de budgetten op Economische ontwikkeling plaats gaat vinden. E.e.a. wordt in de loop van 2020 duidelijk. In 2020 is de nota van ZorgDat voor Tafel van 1 betaald. Abusievelijk is deze last niet in 2019 verantwoord. Hierdoor is in 2019 budget vrijgevallen ten gunste van het saldo van de jaarrekening. Het resultaat 2020 zal ten laste komen van het saldo van de jaarrekening.

Aan het begin van de corona-periode is besloten om een noodfonds in te stellen. Dit noodfonds werd gevuld met een bedrag van € 1.000.000,-. Vanuit dit noodfonds konden leningen verstrekt worden voor een bedrag van maximaal € 5.000,- aan ondernemers die woonachtig zijn in Harderwijk en die aan bepaalde voorwaarden voldeden. Inmiddels is gebleken dat er weinig tot geen animo is voor een lening op basis van het noodfonds. Het blijkt dat de meeste mensen in aanmerking komen voor de rijks steunmaatregelen. Het noodfonds wordt binnenkort dan ook stopgezet.

Na het instellen van de lockdown werd snel duidelijk dat de impact voor ondernemers (in de binnenstad als eerste) enorm zou zijn. Op initiatief van de ondernemers binnenstad is samen met de gemeente Harderwijk en de Bedrijvenkring in korte tijd een ondernemersloket ingericht. Doel is om vragen van ondernemers zo laagdrempelig mogelijk en direct te kunnen beantwoorden. Binnen het loket hanteren we de volgende sectoren: binnenstad, wijkwinkelcentra, horeca, toerisme en evenementen, bedrijventerreinen en ZZP'ers die "bemand" worden door ondernemers/ vertegenwoordigers en een ambtenaar uit deze sector. De website geeft informatie en contactgegevens en vermeldt ook nieuws/ links

tav regelingen etc. Via het loket is ook het aanbod gedaan tot het inschakelen van specialistische hulp daar waar nodig. Hier is een aantal malen gebruik van gemaakt. De intensieve samenwerking heeft opgeleverd dat acute knelpunten snel en adequaat konden worden opgelost, niet in de laatste plaats omdat hiervoor de middelen aanwezig waren om snel te kunnen acteren, essentieel in deze fase.

Omschrijving	Economische promotie
--------------	----------------------

In 2020 hebben er geen Hanzedagen plaatsgevonden. Niet alleen op internationaal niveau, maar ook niet in West Falen. Hierdoor is sprake van een **voordelig** resultaat op de hiervoor beschikbaar gestelde middelen van, afgerond, **€ 50.000,-**.

Forensenbelasting

Deze belastingsoort blijft achter ten opzichte van de begroting. De reden hiervan is dat steeds meer burgers zich laten inschrijven op het adres van hun (recreatie) woning. Door deze inschrijving vervalt het recht om een forensenbelasting te heffen. Verwacht wordt dat er bij het samenstellen van de jaarrekening er sprake zal zijn van een **nadelig** resultaat van, afgerond, **€ 50.000,-**.

Door de transformatie van recreatieparken naar woonwijken zal in de nabije toekomst de forensenbelasting steeds verder afnemen. Daarentegen over staat dat:

- na de transformatie de waarde van de woningen zal toenemen (naar verwachting met ca. 30-50%). Hierdoor zullen de waarden voor de Woz stijgen. De precieze verhouding is nu nog niet bekend omdat dit mede bepaald zal worden door de ontwikkelingen en prijzen binnen de woningmarkt;
- de 'nieuwe' bewoners gaan meetellen voor de uitkering uit het gemeentefonds.

5.5 Programma 4 Onderwijs

Per saldo wordt op dit programma een voordelig resultaat verwacht van € 15.000,-

Omschrijving	Onderwijshuisvesting
--------------	----------------------

Naar verwachting ontstaat een **voordelig** resultaat bij de doordecentralisatie van, afgerond, **€ 15.000,-**. Dit bedrag is gebaseerd op het voorlopige leerlingaantal op 1 oktober van het voorgaande jaar. Deze aantallen waren nog niet bekend bij het opstellen van de begroting waardoor deze zijn geraamd. Omdat de aantallen bij DUO nog steeds niet definitief zijn is een beperkte correctie mogelijk.

Op dit taakveld zijn ook de baten en lasten geraamd van de diverse gymzalen. De gymzalen en sporthallen waren van 14 maart tot en met 30 juni volledig gesloten waardoor er geen huur in rekening kon worden gebracht. De huurderiving over deze periode bedraagt, afgerond, € 62.000,-. De verwachting is dat de huurderiving verder zal oplopen vanwege de beperkingen (afstandsmaatregel, minder sportwedstrijden / toernooien) als gevolg van Covid-19. **(Zie voor verder toelichting blz. 10-12 (Stand van zaken Covid-19)).**

5.6 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Per saldo wordt op dit programma een voordelig resultaat verwacht van € 30.000,-

Omschrijving	Musea
--------------	-------

Als gevolg van de Covid-19 maatregelen en de daaruit voortvloeiende sluiting van het Stedsmuseum en het Marius van Dokkummuseum, met aansluitend de heropening in de 1,5meter situatie, heeft de Stichting Stedsmuseum te maken met:

- teruglopende inkomsten door een veel lager bezoekersaantal dan verwacht, zowel tijdens de sluiting als gedurende de openstelling onder de 1,5metermaatregelen;
- kosten voor de (tijdelijke) herinrichting onder de 1,5metermaatregelen;
- frictiekosten als gevolg van versnelde afvloeiing personeel.

Bij het samenstellen van deze berap worden de extra lasten 2020 voor het Stedsmuseum vooralsnog geraamd op **€ 120.000,-**.

De extra lasten 2020 voor het Marius van Dokkummuseum worden vooralsnog geraamd op € 120.000,-.

De structurele subsidie aan de Stichting Stedsmuseum Harderwijk wordt verleend voor het Stedsmuseum. Het Marius van Dokkummuseum is in de eerste twee jaar van zijn bestaan uitsluitend gesubsidieerd voor

de huisvesting. Te zijner tijd zal nader moeten worden bekeken hoe de gemeente omgaat met verliezen van het Marius van Dokkummuseum. Hiervoor zal dus een politiek / bestuurlijke afweging gemaakt moeten worden. De extra lasten 2020 voor het Marius van Dokkummuseum worden vooralsnog geraamd op € 120.000,-.

Omschrijving	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
--------------	---

Per primo juli is voor een bedrag van € 80.000,- aan overige gronden verkocht aan particulieren. In de begroting is hiervoor geen baat geraamd. Uitgaande van de ervaringen uit voorgaande jaren wordt verwacht dat ultimo 2020 er sprake kan zijn van een **voordelig** resultaat van **€ 150.000,-**. Hierbij wordt wel opgemerkt dat de hiervoor ingezette ambtelijke capaciteit voor een gedeelte de verklaring is van de overschrijding op het onderdeel bedrijfsvoering.

5.7 Programma 6 Sociaal domein

Op basis van de halfjaarsrapportage 2020 vanuit Meerinzicht Domein Sociaal worden de volgende financiële afwijkingen gerapporteerd:

Participatie	-/-	€ 765.000,-
Wmo		€ 25.000,-
Jeugd	-/-	€ 420.000,-
PGB uitgaven	-/-	€ 450.000,-
Totaal	-/-	€ 1.610.000,-

Participatie

Er wordt een overschrijding verwacht op de uitkeringen. De inkomsten vanuit het Rijk zijn ontoereikend voor de verwachte uitgaven op het onderdeel inkomen. Er is minder uitstroom naar werk. het eerste half jaar blijft de uitstroom achter ten opzichte van vorig jaar. Het is veel moeilijker om een match tussen werkgevers en werkzoekenden tot stand te brengen in coronatijd en veel re-integratie-trajecten zijn tijdelijk gestopt. Hierdoor is de doorstroom tijdelijk gestagneerd.

Jeugdzorg

In de jaarrapportage 2019 is de trend van dalende cliëntenaantallen en de daling van het aantal verstrekkingen aan cliënten gesignaleerd. Deze trend zet zich voort in de eerste helft van 2020, behalve bij dyslexie en pleegzorg. Verder vindt er nog steeds een verschuiving plaats van residentieel naar ambulante. Dit is in lijn met de transformatiedoelen. Daartegenover staat wel een verdere toename van de kosten. De toename van de kosten duidt op complexere problematiek bij de cliënten, die in zorg zijn. De toename doet zich met name voor bij Ambulant in aantal en duurdere trajecten en GGZ in duurdere trajecten.

PGB

De hogere lasten voor PGB doet zich voornamelijk voor binnen de jeugd. De ontwikkeling van de inzet van PGB's binnen de jeugdzorg is gelinkt aan het toenemen van de complexiteit van de problematiek. Daarnaast zien we een toename van het aantal PGB-cliënten en een gemiddeld hoger PGB budget. Vanaf 2016 zijn de PGB uitgaven jeugd met gemiddeld 19% per jaar gestegen. In het kader van reëel ramen worden bij de begroting 2021-2024 de PGB ramingen bijgesteld.

Het geprognosticeerde tekort kan opgevangen worden vanuit de reserve sociaal domein. De stand van deze reserve bedraagt, inclusief de claims, € 4,1 miljoen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat een deel van het tekort veroorzaakt wordt door effecten vanuit de Covid-19 crisis. Hoe groot dit effect precies is, is nu nog niet aan te geven. Een deel van de Covid-19 compensatie van het Rijk heeft ook betrekking op het sociaal domein. De claim op de reserve sociaal domein komt daarmee mogelijk lager uit. **(Zie hiervoor verder toelichting blz. 10-12 (Stand van zaken Covid-19)).**

Indien de hogere lasten worden opgevangen vanuit de reserve sociaal domein, dan is sprake van een budgettair neutraal effect voor de jaarrekening. Daarom is het geprognosticeerde tekort niet meegenomen in het saldo van de marap.

5.8 Programma 7 Duurzaamheid en milieu

Er worden geen afwijkingen van substantiële aard verwacht.

5.9 Programma 8 Ruimte en wonen

Er worden geen afwijkingen van substantiële aard verwacht.

6 Overige

1 Bedrijfsvoering

Evenals voorgaande jaren blijft de bedrijfsvoering van de gemeente Harderwijk onder druk staan. Tijdens het directie overleg is hier wederom aandacht voor gevraagd. Niet alles is te voorkomen. Vacatures, onder andere als gevolg van vertrek van medewerkers (pensionering of andere baan), worden soms na langere tijd pas ingevuld. Hierdoor zijn de lasten van inhuur personeel hoger dan oorspronkelijk geraamd.

Bedrijfsvoering € 376.000,- (N)

Dit saldo is als volgt te verklaren:

• Domein Bestuur en Organisatie	€ 107.000,- (N)
• Domein Ruimte	€ 106.000,- (N)
• Domein Samenleving	€ 51.000,- (V)
• Afdeling Stadsbedrijf	€ 259.000,- (N)
• Overig	€ 45.000,- (V)

De overschrijding op de bedrijfsvoeringskosten wordt met name veroorzaakt door extra inzet als gevolg van Covid-19, met name bij stadsbedrijf, de inhuur openstaande vacatures en knelpunten, minder ontvangsten vanuit detachering, uitbetaling van onregelmatigheids-toeslagen, piketdiensten en functiewaarderingen. De extra uitgaven, welke in relatie staan tot Covid-19, worden nog wel expliciet inzichtelijk gemaakt. Dit ook voor het onderzoek vanuit het Rijk voor mogelijke compensatie.

Overige personele budgetten € 139.000,- (V)

Dit voordelig resultaat wordt in hoofdlijnen veroorzaakt door:

- Op de kosten voor de Harderwijk Academie wordt vooralsnog een voordelig resultaat van € 42.000,- verwacht. Aangezien de situatie mbt Covid-19 ongewis blijft, komen er wellicht nog activiteiten te vervallen maar dat is nu nog niet te overzien.
- Met ingang van 2020 is structureel € 92.400,- beschikbaar voor de effecten van de invoering werkkostenregeling. Deze regeling richt zich op personele budgetten in de vorm van diverse personele vergoedingen, zoals kostenvergoedingen, cafetariaregeling, kerstpakketten etc.. Indien de totale vergoedingen en verstrekkingen boven de vrije ruimte van 1,2% van de fiscale loonsom uitkomt (m.i.v. 2020 3% over de eerste € 400.000). Moet er over het meerdere een eindheffing betaald worden van 80%. Voor 2020 is de verwachting dat er voor een bedrag van € 177.000,- aan personele kosten uitgegeven wordt, in 2019 was dit € 247.000. Als we dit afzetten tegen een fiscale loonsom van € 14 miljoen dan overschrijden we de vrije ruimte met € 2.000,-. Hierdoor moeten we in 2020 een bedrag van 80% zijnde € 1600,- afdragen. Hierdoor is sprake van een verwacht voordelig resultaat van € 90.000,-
- Niet nader toe te lichten resultaat van niet significante onder- en overschrijdingen resulteert in een voordelig resultaat van € 7.000,-

Per saldo wordt op dit onderdeel een **nadelig** resultaat verwacht van **€ 393.000,-**.

2 Kapitaallasten

Per saldo levert dit naar verwachting een **voordelig** resultaat op van **€ 245.000,-**. Dit wordt met name veroorzaakt doordat:

- gevoteerde kredieten nog niet volledig tot uitvoering zijn gekomen (betreft o.a. Trouwzaal Huis van de Stad, Renovatie Oude Stadhuis, Toegangscontrolesystemen gymnastieklokalen, etc.). Uiteindelijke verantwoording zal dan ook plaatsvinden bij de jaarrekening 2020.

3 Stand van zaken Covid-19

In de afgelopen maanden zijn voor het opvangen van de economische en maatschappelijke gevolgen van het coronavirus Covid-19 door de gemeente(n) tal van maatregelen genomen. Veelal in de vorm van

ondersteuning aan huishoudens (inkomensondersteuning), bedrijven (uitstel belastingen) en maatschappelijke instellingen (kijtschelding huur, subsidie).

Bij brief van 28 mei 2020 zijn de gemeenten door het Ministerie van BZK geïnformeerd over de eerste contouren van een compensatiepakket voor de periode tot 1 juni. In de recente advisering over de Meicirculaire Gemeentefonds 2020 is het compensatiepakket op hoofdlijnen toegelicht. Toen werd al aangekondigd, dat er eind juni / begin juli nadere uitwerking zou volgen over de verdeelwijze van de middelen over de gemeenten.

Met het uitbrengen van een tussentijdse circulaire heeft het Ministerie van BZK op 26 juni 2020 de gemeenten duidelijkheid gegeven over de 1e tranche aan compensatiegelden. Dit pakket bestrijkt de maanden maart tot 1 juni 2020. Het gaat om eenmalige bedragen en alleen om de verdeling van de middelen die via het Gemeentefonds lopen.

Voor de periode na 1 juni trekken het Rijk en medeoverheden samen verder op bij de nadere invulling van een vervolgc compensatie, die nodig is om de sociaal maatschappelijke en economische gevolgen van Covid-19 het hoofd te bieden. Samen wordt bekeken welke reële compensatie nodig is op basis van de hogere uitgaven en gederfde inkomsten. Over deze en andere aspecten wordt meer duidelijkheid gegeven in de a.s. Septembercirculaire Gemeentefonds 2020, die na Prinsjesdag wordt gepubliceerd.

In samenspraak met de VNG en de Commissie BBV adviseert het Ministerie van BZK de administratieve verantwoording van de gevolgen van het coronavirus in zijn samenhang vast te leggen. Op deze wijze kan de sturing en beheersing van een breed project als de coronabestrijding als geheel worden ondersteund en tevens de link met begroting en verslaggeving overeenkomstig het BBV (IV3-verantwoordingsvoorschriften) worden gemaakt. Tevens wordt hiermee een adequate aanlevering van gegevens aan het Rijk in het verdere traject van compensatie Covid-19 ondersteunt. De middelen zijn dan ook niet bedoeld voor het doen van nieuwe uitgaven of aanvullend flankerend beleid.

De gemeente Harderwijk ontvangt een totale bijdrage van afgerond € 894.000,-. De bijdrage per onderdeel is in onderstaande tabel uiteengezet. Deze bijdrage is bedoeld ter dekking van lagere baten en hogere lasten.

Onderwerp	Compensatiebedrag
Lokale culturele voorzieningen	166.806
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	113.479
Inhaalzorg en meerkosten Wmo 2015	34.681
Compensatie toeristenbelasting	49.000
Compensatie parkeerbelasting	272.000
Voorschoolse voorziening Peuters	20.675
Participatie	237.131
Totaal	893.771

Op basis van de inventarisatie door de werkgroep Covid-19 wordt vooralsnog de impact van de Covid-19 crisis op het saldo van de jaarrekening 2020 geschat op € 1.297.573,- aan lagere baten. Dit bedrag wordt in onderstaande twee tabellen uitgesplitst.

Op basis van het raadsbesluit van 28 mei 2020 inzake kijtschelding wordt een lagere baat verwacht van € 690.179,-. Hiertegenover staat een Rijkscompensatie van € 166.806,-, waardoor het netto resultaat naar verwachting € 523.373,- nadelig bedraagt. Dit bedrag kan als volgt worden verklaard:

Impact voor begroting als gevolg van raadsbesluit van 28 mei 2020			
Onderwerp	Lagere baten	Compensatie	Saldo
Publiekrechtelijke vorderingen	46.299		46.299
Precario	59.002		59.002
Reclamebelasting	20.130		20.130
Privaatrechtelijke vorderingen maatschappelijk	377.230	166.806	210.424
Privaatrechtelijke vorderingen commercieel	187.179		187.518
Subtotaal	690.179	166.806	523.373

Naast de verleende kwijtscheldingen is ook sprake van lagere baten die direct zichtbaar zijn in de begroting. Dit is in onderstaande tabel verder uitgewerkt.

Covid-19 impact direct zichtbaar in begroting			
Onderwerp	Lagere baten	Compensatie	Saldo
Toeristenbelasting	160.000	49.000	111.000
Havengelden	48.000		48.000
Parkeerbelasting	600.000	272.000	328.000
Verhuur podium	13.000		13.000
Sportaccommodaties	200.000		200.000
Gymzalen, sporthallen	62.000		62.000
Terugkeerplan MIZ	12.200		12.200
Subtotaal	1.095.200	321.000	774.200
Totaal beide tabellen	1.785.379	487.806	1.297.573

In de opzet voor deze berap is nog geen rekening gehouden met de toename van lasten als gevolg van Covid-19. Hiervoor is wel uitvraag gedaan in de gemeentelijke organisatie. Echter, mede door het thuiswerken en de vakantieperiode is hierop nog onvoldoende kwalitatieve respons ontvangen. Zodra mogelijk zullen het college en de gemeenteraad hierover nader worden geadviseerd.

Naast de ontvangen rijksbijdrage is vanuit de provincie Gelderland de mogelijkheid geboden voor het aanvragen van Covid-19 gerelateerde subsidie. De gemeente Harderwijk heeft het maximaal mogelijke bedrag van € 137.722,- aangevraagd. Als dit bedrag wordt ontvangen, dan kan dat worden ingezet ter dekking van de overschrijding overige extra lasten.

4 Overige aandachtspunten

Binnen de grondexploitaties is sprake van een aantal ontwikkelingen die op voorhand niet waren te voorzien. Dit betreft onder andere: het oplossen van de wateroverlast in Harderweide en de tijdelijke inrichting rond de haven/molen. Vooralsnog worden de meerkosten respectievelijk geraamd op € 150.000,- en € 260.000,-. Voor beide onderwerpen zal separaat worden geadviseerd.

Op 14 april 2020 heeft het college het besluit genomen om de kosten voor het uitvoeren van een archeologisch onderzoek naar de restanten van de Lutkepoort te dekken uit het archeologiefonds. Formeel is voor de mutaties reserves een raadsbesluit nodig. Middels raadsbesluitvorming berap wordt dit hersteld.

Bij raadsbesluit van 23 april 2020 is een krediet van € 96.200,- beschikbaar gesteld voor de verbouwing en inrichting van het Praktijkhuis. Bij dit raadsbesluit is geen krediethouder aangewezen, voorgesteld wordt dhr. B. van Putten aan te wijzen als krediethouder. Middels raadsbesluitvorming berap wordt dit vastgesteld.

Bij raadsbesluit van 9 juli 2020 is een krediet van € 300.000,- beschikbaar gesteld voor de kosten voor de extra inzamelvoorzieningen bij hoogbouw, in de stapelbouw en de binnenstad. Bij dit raadsbesluit is geen krediethouder aangewezen, voorgesteld wordt dhr. M. v.d. Ende aan te wijzen als krediethouder. Middels raadsbesluitvorming berap wordt dit vastgesteld.

Nieuwbouw De Sytel

De kredietbedragen voor de nieuwbouw van het zwembad en sporthal zijn inclusief btw in de begroting opgenomen. Vanaf 1 januari 2019 is de BTW op sportaccommodaties niet meer verrekenbaar, maar worden de extra kosten vergoed via de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK). Dit is echter een subsidieregeling met een subsidieplafond.

Zoals we vanaf het begin in de rapportages hebben opgenomen, is onze inschatting dat een deel van de in rekening gebrachte BTW mogelijk niet gedeclareerd kan worden. Gebaseerd op de voorlopige percentages voor 2019 en 2020 van 80% uitbetaling, is de voorlopige inschatting van het bedrag ca. 7 ton, wat mogelijk niet toegekend wordt. Het nadeel zal gespreid worden over de duur van de afschrijvingstermijn van de investering.

Aangezien uiteraard bij de begin van het project nog niet in te schatten is hoe het project verder loopt en daarnaast definitieve subsidiepercentages nog niet bekend zijn, is nu nog niet aan te geven in hoeverre er uiteindelijk sprake zal zijn van een kredietoverschrijding en/of het betreffende bedrag

5 Voortgang onderhanden werk 2019 - 2020

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven	Reserve	Motivatie jaarrekening	Stand van zaken Marap
0100	Bestuurskracht; uitpluizer / scharrelambtenaar	35.000,00		De uitvoering van de motie is vertraagd.	Inmiddels is de wervingsprocedure afgerond en is per 1 augustus de uitpluizer gestart met de werkzaamheden. Momenteel wordt gewerkt aan de organisatie brede introductie van de uitpluizer en de functie. De verwachting is dat de uitpluizer in de loop van september 2020 volledig aan de slag is en dat we over een half jaar een eerste globale terugblik kunnen geven van de resultaten. De uitvoeringsagenda heeft een looptijd van 2019 – 2022
0100	Uitvoeringsagenda dienstverlening	72.576,00		Middelen beschikbaar houden voor aanstellen programmamanager en projectassistent	
0200	Aanpak adreskwaliteit en adresfroude	34.089,00		De gereserveerde programmagelden zijn voor de vervolgstappen op de aanpak van adresfraude, uitbreiding van samenwerking met interne en externe partijen	Budget is benodigd voor het opzetten, opstarten en uitvoeren van integrale aanpak adresfraude en samenwerkingsverband met externe partijen te realiseren (zgn opzet van de casetafel) beoogd voor 2020 + 2021. Door de corona kon de samenwerking met derden in het voorjaar 2020 praktisch niet worden opgestart (ook omdat praktische uitvoering ivm de noodmaatregelen gewoonweg niet mogelijk waren) en is de projectopzet opgeschort naar eind 2020/begin 2021 met uitloop 2022. Deze middelen worden ingezet voor de uitvoeringsagenda dienstverlening. Deze heeft een looptijd van 2019 – 2022
0200	Gemeente heeft Antwoord	114.036,00		Middelen beschikbaar houden voor opzet programma "Samen organiseren"	
0200	Burgerschap	50.000,00	Algemene Reserve	Betreft meerjarig project Middelen beschikbaar houden voor het communicatie uitvoeringsactiviteitenplan "Aanpakken met ambitie"	Project loopt
0400	Communicatieplan aanpakken met ambitie	24.200,00			
0400	Herinrichting-digitalisering werkprocessen DIV	146.275,72	Automatisering	Betreft meerjarig project	
0700	Uitvoering klimaatakkoord, transitievisie warmte	202.101,00		Met de december circulaire zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord	Na advisering zullen de middelen beschikbaar worden gesteld voor het taakveld
0700	Uitvoering klimaatakkoord, transitievisie wijkaanpak	9.997,00		Met de december circulaire zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord	Na advisering zullen de middelen beschikbaar worden gesteld voor het taakveld
0700	Uitvoering klimaatakkoord, transitievisie energieloketten	31.614,00		Met de december circulaire zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord	Na advisering zullen de middelen beschikbaar worden gesteld voor het taakveld
1200	Verbetering openbare ruimte	45.000,00		Realisatie van het stadsdeed 2019 vergt meer tijd	Project is uitgevoerd en de middelen zijn besteed
1200	Stedelijke leefbaarheid	18.762,00		Programma Stedelijk Leefbaarheid loopt nog door in 2020	Programma Stedelijk Leefbaarheid loopt nog door in 2020
1200	Kosten Exploitatievergunning	25.828,00		Middelen nodig voor afronding project horeca-exploitatievergunning stelsel	Project opgestart. In verband met Covid-19 vind de afronding in 2021 plaats.
2100	Uitvoering verkeersveiligheidsplan	207.369,00		De middelen zijn bedoeld om de reconstructie van de Vondellaan te bekostigen	Deze middelen zijn toegevoegd aan het krediet Vondellaan en inmiddels volledig besteed
2100	SNV Hardenwijk Airport/intercity	10.000,00		Werkbudget dat volgens vastgesteld programma in 2020 wordt uitgegeven	Uitgestelde (Rijks) besluitvorming omtrent de luchthaven Lelystad en de gevolgen van Covid-19 hebben er toe geleid er bijna geen kosten ten laste van dit werkbudget zijn verantwoord
2100	Uitbestede onkruidbestrijding	97.930,00		Middelen beschikbaar houden vlgs. Evaluatie Onkruidbestrijding voor betonelementen rotondes Groene Zoomweg	Deze middelen zijn besteed voor het onkruidvrij inrichten van diverse rotondes
2100	Stroom openbare verlichting	137.026,00		Middelen beschikbaar houden voor eindafrekening energie. Evt. restant wordt ingezet voor proefneming LED verlichting	Deze middelen zijn aangewend voor het vernieuwd ombouwen naar LED verlichting en volledig besteed
2100	Verkeersveiligheid	50.000,00	Algemene Reserve	Het budget is bedoeld om de reconstructie van de Vondellaan te bekostigen	Deze middelen zijn toegevoegd aan het krediet Vondellaan en inmiddels volledig besteed
2100	Veilige oversteek Zuiderzeestraatweg	50.000,00	Algemene Reserve	Motie 2019 8.5 veilige oversteek zuiderzeestraatweg	

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven	Reserve	Motivat ie jaarrekening	Stand van zaken Marap
2100	Verlichting	20.000,00	Algemene Reserve	Motie 2019 8.5 veilige oversteek	
2200	Zuiderzeestraatweg Digitaal parkeren	24.578,00		zuiderzeestraatweg Restant budget wordt in 2020 ingezet voor implementatie digitaal parkeren	
2400	Voorbereidingskosten Havendam	50.000,00	Algemene Reserve	Kadernota 2019	Naar verwachting wordt de voorbereiding dit jaar gestart, maar niet het hele bedrag zal worden besteed waardoor overheveling naar 2021 mogelijk noodzakelijk is.
3100	Visie ontwikkelen op andere binnenstad	50.000,00		Capaciteitsproblemen waardoor ingezette programma's in 2020 worden voortgezet	Het project is tot uitvoering gebracht.
3100	Budget warenmarkt Drielanden	20.000,00	Algemene Reserve	Het project is gestart, uitvoering loopt. De kosten worden pas gemaakt bij realisatie van de markt. Deze is uitgesteld en nu vastgelegd op maart 2020.	Het project is tot uitvoering gebracht. De evaluatie wordt, agv Covid-19 mogelijk doorgeschoven naar 2021.
3100	Openbare toiletten	13.500,00	Algemene Reserve	Het project is gestart, wordt nu samen met uitvoering motie toegankelijkheid openbare ruimte opgepakt	Het project is tot uitvoering gebracht. De evaluatie wordt, agv Covid-19 mogelijk doorgeschoven naar 2021.
4200	Herstel constructiefouten schoolgebouwen	18.723,00	Algemene Reserve	Schoolbestuur EduCare heeft voor 2019 een beschikking ontvangen om de constructiefout in de vloer bij schoolgebouw De Springplank te herstellen, maar heeft deze werkzaamheden nog niet uitgevoerd.	De herstelwerkzaamheden zijn uitgevoerd. De middelen zijn bested
4200	Groene schoolpleinen	25.000,00	Algemene Reserve	Door capaciteitsproblemen doorgeschoven naar 2020	Door de pandemie is de besteding in 2020 vertraagd. Er zijn nu intern afspraken gemaakt over de besteding. Deze worden in het najaar uitgewerkt met de scholen. Naar verwachting wordt het volledige bedrag eind 2020 uitgekeerd
5100	Beweegroutes	10.000,00		Amendement begroting 2019 – 2022	De eerste routes worden aangelegd. Het project loop op schema
5100	Openclub gedachte binnensport	37.551,00		Middelen voor totaal drie jaar beschikbaar gesteld	De sportparkmanager is aangesteld. Echter later dan voorzien. Project is voor 3 jaar waardoor overheveling naar 2021 wordt voorzien
5100	Uitgaven subsidie Open Club	24.166,00		Provinciale middelen beschikbaar voor sportparkmanager.	Project is opgestart
5100	Buurtspportcoach	35.000,00	Algemene Reserve	Door de raad is budget beschikbaar gesteld voor de inzet van een beweegcoach senioren. In principe voor drie jaar, 2019 t/m 2021.	De bewegingscoach senioren is aangesteld. Echter later dan voorzien. Project is voor 3 jaar waardoor overheveling naar 2021 wordt voorzien
5200	Voorbereiding planontwikkeling Sytel	44.054,00		Onderzoek ontwikkeling nieuwe binnenzwembad loopt door in 2020	Project is opgestart en loopt op schema
5300	Impulsreg. Brede school. Sport, Cultuur	106.086,00		Middelen zijn nodig voor de regeling Brede Impuls combinatiefunctionaris	
5500	Reconstructie Havenhoofd	77.050,00		Reconstructie nog niet gerealiseerd vanwege ontbreken geschikte locatie	
5500	Stads en dorpsvernieuwing	35.000,00		Uwoon dient in 2020 een eindafrekening in voor project Zeebuurt	
5500	Behoud historische boerderijen	35.000,00	Algemene Reserve	Motie 2019 8.1 Behoud historische boerderijen-erven; Project gestart in 2019 met doorloop in 2020	Er is opdracht gegeven aan het Gelders Genootschap om met hulp van een klankbord een inventarisatie naar historische boerenerven uit te voeren en bouwstenen aan te leveren voor een transformatie van een boerenerv. Dit plan wordt in 2020 opgeleverd
5600	Stad als podium	65.767,00		Middelen beschikbaar houden voor geplande activiteiten die doorgeschoven zijn	
5700	Natuurvisie Veluwe agenda	32.270,00		Opstellen natuurvisie nog niet afgerond	
5700	Incl.Groep onderhoud speelplaatsen	50.202,00		Vergunning uitkijktoren Beekhuizerpad nog niet rond ivm pfas en stikstof problematiek	
5700	Continueren winterstad	24.272,00		Budget beschikbaar houden voor (nieuwe) evenementen	naar verwachting zullen in de winterperiode alternatieve evenementen plaatsvinden
5700	Boscompensatie Rantrime	50.000,00	Algemene Reserve	De benodigde grondverwerving voor de aanleg van de boscompensatie duurt langer dan gepland	
5700	Groen onderhoud	4.578,00	Algemene Reserve	Betreft pilot herinrichting Kastanjelaan	Overheveling tbv Kastanjelaan, procedure kapvergunning is vertraagd. De bezwarencommissie heeft geadviseerd procedure opnieuw te doen. Verwachting is pas van het najaar te kunnen starten met uitvoering nar doorlopen nieuwe procedure waarbij de uitvoering door zal lopen in 2021
5700	Vitale vakantieparken	74.295,00	Algemene Reserve	Lopend project van Vitale	

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven	Reserve	Motivatie jaarrekening	Stand van zaken Marap
5700	Kapitaallasten recreatieve voorzieningen	50.000,00	Algemene Reserve	Vakantieparken Kapitaallasten De Wellen, Barcelona op de Veluwe	
6100	Overige uitgaven AZC	45.130,00		Middelen zijn nodig om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen	tot juli 2026 beschikbaar blijven voor project statushouders en aan eventueel calamiteiten opvang asielzoekers in Harderwijk.
6100	Verhoging taalniveau statushouders	54.516,00		Vanuit meicirculaire Gemeentefonds 2019. Middelen worden in 2020 overgeheveld naar MIZ voor project statushouders en veranderopgave inburgering	Middelen zijn belegd in opdracht voor project statushouders en aan MIZ beschikbaar gesteld voor de jaren 2019 en 2020.
6100	Platform welkom vluchtelingen	15.360,00		Middelen zijn nodig voor geplande extra uren en projecten in 2020	Nodig voor uitvoering activiteiten in en rond het azc van het Platform
6100	De Bogen dagelijks contr. Onderhoud	45.000,00		Geplande onderhoudswerkzaamheden zijn uitgesteld	bedrag is uitgegeven en project is afgerond
6100	De Bogen onderhoud MFC	14.101,00		Geplande onderhoudswerkzaamheden zijn uitgesteld	bedrag is uitgegeven en project is afgerond
6100	Bevorderen burgerparticipatie	151.800,00		Conform besluitvorming middelen beschikbaar houden	geldt nog steeds, plan burgerschap in de maak
6100	Beleidsnota meedoen moet kunnen	49.017,00	Bestemmingsreserve Sociaal domein	Middelen beschikbaar gesteld voor twee jarige pilot	Op dit moment enkele projecten in ontwikkeling en onder invloed van beperkende maatregelen agv Corona nog weinig initiatieven uitvoerbaar.
6100	Kapitaallasten AZC Kranenburg	100.000,00	Algemene Reserve	Kapitaallasten voorbereidingskrediet Kranenburg Noord	M.b.t. besteding budget zal er veel afhangen van de ontwikkelingen rond social distance in het najaar en volgend voorjaar.
6100	Wijkaanpak op maat	20.000,00	Bestemmingsreserve Wijkaanpak	Betreft subsidie inventaris buurthuis Hierden.	De inventaris is aangeschaft en de middelen zijn besteed. W
6200	Lokaal integraal uitvoeringsplan Jeugd	93.156,00		Uitvoeringsplan lokale agenda jeugd, looptijd 4 jaar	Door Covid-19 lag de focus zeker in de eerste helft van 2020 op daarmee samenhangende taken. Dit is ten koste gegaan van andere taken. Middelen die daardoor dit jaar niet worden ingezet voor deze twee plannen dienen in december middels 'onderhanden werk' te worden overgeheveld naar 2021.
6200	Beleidsplan Harderwijk zijn wij samen	63.483,00	Algemene Reserve	Vanuit het beleidsplan Harderwijk zijn we samen worden meerdere deelprogramma's bekostigd. Eind 2019 zijn een aantal uitgaven on hold gezet ivm afscheid 2 collega's. 2020 worden ingezette programma's weer uitgevoerd.	Door Covid-19 lag de focus zeker in de eerste helft van 2020 op daarmee samenhangende taken. Dit is ten koste gegaan van andere taken. Middelen die daardoor dit jaar niet worden ingezet voor deze twee plannen dienen in december middels 'onderhanden werk' te worden overgeheveld naar 2021.
6200	Beleidsplan Harderwijk zijn wij samen	113.017,00	Bestemmingsreserve Sociaal domein	Vanuit het beleidsplan Harderwijk zijn we samen worden meerdere deelprogramma's bekostigd. Eind 2019 zijn een aantal uitgaven on hold gezet ivm afscheid 2 collega's. 2020 worden ingezette programma's weer uitgevoerd.	Door Covid-19 lag de focus zeker in de eerste helft van 2020 op daarmee samenhangende taken. Dit is ten koste gegaan van andere taken. Middelen die daardoor dit jaar niet worden ingezet voor deze twee plannen dienen in december middels 'onderhanden werk' te worden overgeheveld naar 2021.
6300	Bespaarcoach	50.000,00	Algemene Reserve	Uitvoering motie 8.3 nog niet uitgevoerd	
6600	Stelpost SD meicirculaire	85.665,00		Uitvoeringskosten terugvorderingsplan. Uitvoering in 2020	
6600	Opleidingskosten sociaal domein	101.350,00		Afgestemd in OGON. Volgens bestuursrapportage MIZ 2019.	
7100	Gezond in de stad	16.010,00		Geoormerkte gelden uit decentralisatie middelen	Er is een bureau ingeschakeld om een notitie op te stellen, er wordt aan gewerkt
7100	Hittestresskaart	33.000,00		Capaciteitsproblemen 2019, uitvoering "oases" binnenstad in 2020	Het project is uitgevoerd
7100	Ontwikkeling MFC De Roef	68.910,00	Algemene Reserve	Het opstellen van een plan voor de ontwikkeling van de Roef tot een centrum voor positieve gezondheid is in 2019 gestart. De afronding van het plan tot besluitvorming zal in 2020 plaatsvinden.	Het plan is opgesteld en er is een krediet aangevraagd voor de bouwwerkzaamheden
7400	Geluidsproblematiek A28	146.974,00		De middelen zijn bedoeld voor voorbereiding treffen van maatregelen verlaging geluidsbelasting	In mei 2020 zijn wij samen met Rijkswaterstaat begonnen met de voorbereiding van de uitwerking van het raadsbesluit van 23 april 2020 gericht op de vervanging van geluidschermen ter hoogte van Tweelingstad. Het overgeheveld bedrag is bedoeld voor de voorbereidingswerkzaamheden. Afhankelijk van het resterende

Taakveld	Omschrijving	Uitgaven	Reserve	Motivatie jaarrekening	Stand van zaken Marap
					saldo van de voorbereidingskosten die voor rekening zijn van de gemeente, zal mogelijk bij het samenstellen van de jaarrekening 2020 het besluit worden voorgelegd om de resterende middelen opteren wij voor het toevoegen van deze kostenplaats aan de bestemmingsreserve en het resterende bedrag in te zetten voor concrete geluidwerende maatregelen.
7400	Straat van de toekomst	47.462,00		Incidenteel budget voor strategische visie Straat van de Toekomst	Straat van de Toekomst. De verwachting is dat er dit het meeste budget wordt uitgegeven. Er zit wegens corona wel wat vertraging op het project omdat in dit geval digitaal overleg niet voldoende alternatief bood.
7400	Duurzaamheid	234.698,00	Algemene Reserve	Vanuit het coalitieakkoord zijn voor het onderwerp duurzaamheid voor een periode van 4 jaar middelen beschikbaar gesteld	Dit bedrag is een kwart van het in totaal 1 miljoen beschikbare budget en is evenredig verdeeld over vier jaar. Daarbij is niet gekeken naar de werkelijke kosten in welk jaar verwacht konden worden. In de opstart- en ontwikkelfase is echter minder nodig dan bij de daadwerkelijke uitvoering. Er is voor nu € 50.000,- uitgegeven aan projecten op het gebied van verkeersveiligheid. Het resterende bedrag zal moeten worden overgeheveld naar 2021
7400	Innovatie agenda (groene economie)	52.752,00	Algemene Reserve	In 2017 is de innovatieagenda opgesteld en vastgesteld door het college. Hieraan is een Uitvoeringsplan gekoppeld voor de jaren 2018-2020	Dit budget is bedoeld om innovatieve initiatieven op een breed gebied van duurzaamheid te ontwikkelen of te ondersteunen. Dat wordt veroorzaakt door een tekort aan menskracht die als gevolg van de coronacrisis ook lastig extra in te zetten was. In de tweede helft van dit jaar wordt hier een extra impuls op ingezet, maar de verwachting is dat het budget niet volledig ingezet gaat worden. Er is nog €34.000 beschikbaar voor het uitvoeringslandschap de Wierden. We verwachten dat de plannen dit jaar nog worden uitgevoerd.
8100	Uitvoeringsagenda Hierden	34.242,00	Algemene Reserve	Project gestart en loopt nog door in 2020	Er is hier €50.000 voor beschikbaar. We verwachten dat de plannen nog dit jaar worden uitgevoerd.
8100	Functieverandering Eendengebied	50.000,00	Algemene Reserve	Project moet nog worden opgestart	Het behoefte onderzoek naar woonwagons heeft plaatsgevonden. De werkelijk lasten zijn overschreden
8300	Standplaats behoefte woonwagons	11.740,00	Algemene Reserve	Motie 2019 8.14 standplaatsbehoefte woonwagons	De pilot is gerealiseerd en de riolering is aangelegd. Van het overgehevelde budget is op dit moment nog €15.000 over waarvan we verwachten dat die in de rest van het jaar wordt uitgegeven.
8300	Locatie pilot off-grid Tiny Houses	20.835,00	Algemene Reserve	Het Budget is bedoeld om de pilot met 3 off-grid Tiny houses te realiseren	
68100	Preventie huiselijk geweld	10.000,00	Algemene Reserve		
68200	Transformatiefonds jeugd	199.115,00		De middelen zijn beschikbaar gesteld voor een periode van 3 jaar. Nog niet alle interventies zijn gestart, maar moeten wel betaald zijn aan het eind van de 3-jaars periode.	

6 Verwacht onderhanden werk 2020 - 2021

Taakveld	Omschrijving	Bedrag	Reserve	Motivatie
2100	Buitenruimte Mess	24.010,00		Naar verwachting zal de mess in 2021 worden gerenoveerd. Het hiervoor benodigde krediet is bij de Kadernota beschikbaar gesteld. De aanpak van de buitenruimte zal tegelijk met of aansluitend op de renovatie worden uitgevoerd.
3100	Budget warenmarkt Drielanden	5.000,00	Algemene Reserve	Als gevolg van Covid-19 wordt mogelijk de evaluatie doorgeschoven naar 2021
3100	Openbare toiletten	3.500,00	Algemene Reserve	Als gevolg van Covid-19 wordt mogelijk de evaluatie doorgeschoven naar 2021
2400	Voorbereidingskosten Havendam	Nog niet bekend (nnb)	Algemene Reserve	Voorbereiding in 2020 gestart, afronding in 2021
4300	Subsidiering			
5100	Volwasseneducatie			
5100	Openclub gedachte binnensport	nnb		De sportparkmanager is aangesteld. Echter later dan voorzien.
5100	Openclub gedachte binnensport	nnb		Middelen voor totaal drie jaar beschikbaar gesteld
5200	Bijdrage kleedkamers	nnb		De verwachting is dat door Covid-19 de plannen van VVOG vertraging

Taakveld	Omschrijving	Bedrag	Reserve	Motivatie
5300	VVOG Impulsreg. Brede school. Sport, Cultuur	nmb		oplopen en in 2021 doorgaan Middelen zijn nodig voor de regeling Brede Impuls combinatiefunctaris
6200	Lokaal integraal uitvoeringsplan Jeugd	nmb		Door Covid-19 lag de focus zeker in de eerste helft van 2020 op daarmee samenhangende taken. Dit is ten koste gegaan van andere taken. Middelen die daardoor dit jaar niet worden ingezet voor deze twee plannen dienen in december middels 'onderhanden werk' te worden overgeheveld naar 2021.
6200	Beleidsplan Harderwijk zijn wij samen	nmb	Algemene Reserve	Vanuit het beleidsplan Harderwijk zijn we samen worden meerdere deelprogramma's bekostigd. Eind 2019 zijn een aantal uitgaven on hold gezet ivm afscheid 2 collega's. 2020 worden ingezette programma's weer uitgevoerd.
6200	Beleidsplan Harderwijk zijn wij samen	nmb	Bestemmingsreserve Sociaal domein	Door Covid-19 lag de focus zeker in de eerste helft van 2020 op daarmee samenhangende taken. Dit is ten koste gegaan van andere taken. Middelen die daardoor dit jaar niet worden ingezet voor deze twee plannen dienen in december middels 'onderhanden werk' te worden overgeheveld naar 2021.
68100	Preventie Huiselijk geweld	nmb		Door Covid-19 lag de focus zeker in de eerste helft van 2020 op daarmee samenhangende taken. Dit is ten koste gegaan van andere taken. Middelen die daardoor dit jaar niet worden ingezet voor deze twee plannen dienen in december middels 'onderhanden werk' te worden overgeheveld naar 2021.
1200	Kst. Tb. Exploitatievergunning	25.828,00		Project opgestart. In verband met Covid-19 vind de afronding in 2021 plaats.
5300	Subsidieplafond evenementen	Nmb		Conform collegebesluit budget beschikbaar houden.
3400	Nalevingsonderzoek	25.350		Als gevolg van Covid-19 wordt het onderzoek mogelijk niet in 2020 uitgevoerd.

7 Kredietverantwoording

Voor het verkrijgen van inzicht in de voortgang en afwikkeling van investeringskredieten wordt tweemaal per jaar informatie verstrekt. In de regel bij de bestuursrapportage en de jaarrekening. Deze periodieke informatievoorziening is vastgelegd in de Nota waarderings- en afschrijvingsbeleid 2019.

In onderstaande tabel wordt naar de peildatum 1 augustus 2020 een opsomming gegeven van de tussentijds bij de bestuursrapportage af te sluiten kredieten.

Nr.	Krediet	Nominale omvang	Geboekt t/m 2019	Geboekt in 2020	Te besteden ruimte	Afsluiten
1	16031C GBO De Sypel	280.000,00	125.635,02	2.147,75	152.217,23	ja
2	16031O GBO Westeinde 100	115.850,00	0,00	0,00	115.850,00	ja
3	201002G Behoud varend historisch erfgoed (Onderh)	50.000,00	0,00	50.000,00	0,00	ja
4	18008L Buitenplaats Scouting 40 jr	345.000,00	240.860,34	102.021,15	2.118,51	ja
5	16042 Voorber.krediet terrein kranenburg Noord	100.000,00	63.125,44	17.416,74	19.457,82	ja
6	17030B GBO 2017 Zwembad de Sypel	21.333,00	6.415,30	3.015,93	11.901,77	ja
7	17036 Academiestraat 5 (Bibliotheek)	865.000,00	865.000	0,00	0,00	ja
8	18029B Asbestinventarisatie gem. gebouwen	36.300,00	1.672,07	0,00	34.627,93	ja
9	18029G Gem. Begraafplaats	23.219,00	7.973,90	0,00	15.245,10	ja
10	18029P Multifunctioneel centrum de Bogen	62.766,00	97.722,12	-34.956,12	0,00	ja
11	18029Q Stadhuis, Havendam 56	206.300,00	194.654,89	2.017,26	9.627,85	ja
12	19040H MJOP 2019 Blokhuis 4	28.064,00	21.663,39	0,00	6.400,61	ja
13	16033 Duurzame renovatie Huis vd Stad	437.000,00	423.237,59	0,00	13.762,41	ja
14	18020A Sporthal Stadsweiden zon-PV installatie	121.000,00	136.741,43	3.070,50	-18.811,93	ja
15	18020B Sporthal de Sypel zon-PV installatie	227.000,00	236.937,35	5.986,62	-15.923,97	ja
16	209002A Tractor	39.000,00	0,00	42.000,00	-3.000,00	ja
17	209002B Houtversnipperaar	43.302,00	0,00	43.416,60	-114,60	ja
18	209002C VW Caddy	31.135,00	0,00	31.798,00	-663,00	ja
19	209002E Elektrisch straatreinigingsvoert. 1	42.160,00	0,00	43.406,53	-1.246,53	ja
20	209002F Elektrisch straatreinigingsvoert. 2	42.160,00	0,00	43.406,53	-1.246,53	ja
21	201011 Reconstructie Vondellaan	450.000,00	0,00	462.957,05	-12.957,05	ja
	Totale	3.566.589,00	2.081.638,84	817.704,54	327.245,62	

* Dekking: R = dekking uit reserves of voorzieningen, E = dekking ten laste van exploitatiesaldo.

Het totaal van de vrij te besteden ruimte, per saldo, ad € 327.345,62 is als volgt opgebouwd:

- Een overschrijding van € 25.125,64 welke zal gedekt moeten worden uit de exploitatie voor de komende jaren. Gelet op de looptijd van deze afschrijvingslasten zal dit een minimaal effect hebben op het jaarlijkse exploitatiesaldo.
- Een onderschrijding van € 352.371,26 wat niet als kapitaallasten zal worden onttrokken aan de reserves en voorzieningen. Hierdoor blijven deze middelen in de reserves en voorzieningen beschikbaar. Bij de herziening van de nota reserves en voorzieningen zal beoordeeld worden of deze middelen vrij kunnen vallen.

8 Aandachtspunten managementletter accountant

Het College heeft kennis genomen van de Managementletter en boardletter over 2019 van de accountant. In reactie op deze Managementletter en boardletter zijn acties voor (van) de ambtelijke organisatie gesignaleerd. Voor zover sprake is van een aanvulling op de eerste reactie van de gemeente, is deze aanvulling als een update Marap in onderstaande tabel opgenomen.

Groen = kan afgesloten worden.
Lichtgroen = verwachting dat het bij de interimcontrole 2019 afgesloten kan worden
Oranje = opgestart maar nog niet afgerond.
Rood = nog niet opgestart

NIEUWE BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN BT 2019	Reactie gemeente	Verantw. Domein
1/2. Aanbestedingen Inhuur personeel Uit de werkzaamheden die wij tot nu toe hebben uitgevoerd ten aanzien van de aanbestedingen, blijken verschillende gevallen van inhuur personeel, die niet Europees zijn aanbesteed, waarvan het de vraag is of deze contracten rechtmatig zijn afgesloten. Op basis van de looptijd van deze contracten, lijken de Europese aanbestedingsgrenzen overschreden te worden. De komende periode zullen wij onze specifieke bevindingen hierover nader afstemmen met de gemeente. Wij zullen de ambtelijke organisatie te zijner tijd vragen hierover een standpunt te formuleren in de vorm van een position paper. Advies: Zie voor ons advies ten aanzien van het aanbestedingsproces punt 3 uit de 'Bevindingen eerdere jaren en opvolging'.	Reactie ML 2019: in januari 2020 wordt er met de accountant afgestemd hoe met deze bevinding om te gaan. Update Marap 2020: Bij de controle van de jaarrekening is de "position paper" betrokken. Duidelijk is geworden dat meer aandacht nodig is voor aanbestedingsaspecten. Om te bevorderen dat bij aanbestedingen juist wordt gehandeld, heeft het directieteam Harderwijk op 22 januari 2020 afgesproken dat bij elke aanbesteding een zogenaamd "startformulier" zal worden gebruikt, volgens het model zoals dat bij Meerinzicht in gebruik is. Aanvullend op het besluit om het startformulier te gebruiken is besloten MIZ Fin te vragen : 1. alleen kredieten open te stellen indien ook een door inkoop getekend startformulier is overlegd. 2. Periodiek domeindirecteuren te informeren wanneer in eerste instantie geen inkoopformulier wordt overhandigd. Deze toets op te nemen in het werkprogramma VIC en de uitkomsten van deze toets in te brengen in het DT De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering.	B&O
2/2. Parkeeropbrengsten Achterstanden met boeken Uit onze werkzaamheden bij de interimcontrole is gebleken dat er achterstanden zijn in het verwerken van de parkeeropbrengsten in de financiële administratie door Meerinzicht. Deze achterstanden zijn door uw gemeente geconstateerd bij het uitvoeren van een tussentijdse aansluiting in 2019. Door het niet tijdig boeken van de opbrengsten in de financiële administratie, beschikt uw gemeente niet over adequate tussentijdse cijfers, hetgeen het tijdig bijsturen bemoeilijkt. Bovendien vragen de tussentijdse aansluitingen en totaalcontroles meer tijd van uw organisatie en is het lastiger om verschillen te verklaren. Advies: Wij vragen uw aandacht voor het toezien op de tijdigheid van het verwerken van de opbrengsten in de administratie door Meerinzicht.	Reactie ML 2019: Meerinzicht heeft aangegeven de achterstand inmiddels weggewerkt te hebben. Update Marap 2020 Uit de interne controleverslagen blijkt dat de administratieve achterstand weer is toegenomen. Hierop zal MIZ worden aangesproken door de opdrachtgever (B&O). De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering.	B&O
BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN BT 2018	Reactie gemeente	Verantw. Domein
1/2. Achterstanden subsidievaststellingen (impact gemiddeld) Bij onze interimcontrole hebben wij vastgesteld dat de domein belast met het verlenen en vaststellen van subsidies kampt met achterstanden. Van de 16 door ons gecontroleerde	Reactie ML 2018: De gemeente heeft dit ook geconstateerd en is actief bezig om het subsidieproces te verbeteren en achterstanden weg te werken. Er is hiervoor o.a. een extern medewerker ingeschakeld.	Samen-leving

BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN BT 2018	Reactie gemeente	Verantw. Domein
dossiers bleek in 3 gevallen de subsidieverlening te laat heeft plaatsgevonden. Daarnaast is door de gemeente geen informatie over de vaststelling van de subsidies 2017 aangeleverd. Advies BT: Wij adviseren u om actie te ondernemen die maakt dat bij de jaarrekeningcontrole 2018 de rechtmatigheid van de subsidieelasten is vastgesteld en kan worden aangetoond. Wij zullen voor de controle van de verstrekte subsidies een steekproef uitvoeren, waarbij wij controleren of aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan.	Inmiddels is er gerapporteerd aan het DT. Nadat ook de resultaten van het rekenkameronderzoek naar de uitvoering van het subsidiebeleid bekend zijn en de evaluatie van het subsidiebeleid is afgerond zal een integraal plan van aanpak worden opgesteld en uitgevoerd. Eigenaar hiervan zal de nieuw aan te trekken teamleider Samenleving zijn. Dit wordt gemonitord bij de halfjaarlijkse managementrapportage. Update Marap 2019: De achterstanden worden nog steeds weggewerkt door een externe medewerker. De subsidie registers zijn wel helemaal bijgewerkt. De urgentie in de achterstanden zit voornamelijk in de subsidieverantwoordingen. In augustus begint de nieuwe teamleider, deze heeft de opdracht het subsidieproces weer te stroomlijnen aan de hand van de evaluatie van het subsidieproces, de eigen bevindingen en het rekenkameronderzoek. Update Marap 2020: De rekenkamercommissie Ermelo Harderwijk heeft onderzoek gedaan naar subsidies in Harderwijk. De rekenkamercommissie heeft in dit onderzoek aanbevelingen gedaan aan het college en de raad. Tijdens de raadsvergadering op 28 november 2019 heeft de raad de aanbevelingen overgenomen. Een aantal aanbevelingen gaat over de verbetering van de uitvoering van het subsidiebeleid. Concreet wordt er gevraagd naar het oprichten van een centraal uitvoeringspunt in de vorm van bijvoorbeeld een subsidiebureau. Doel is om de centrale sturing, toegankelijkheid, vindbaarheid en gemeenschappelijkheid in de uitvoering van het subsidiebeleid te verbeteren en vergroten. Binnen de gemeente Harderwijk wordt een subsidiebureau ingericht. Dit subsidiebureau is verantwoordelijk voor de afhandeling van subsidieaanvragen tot en met de vaststelling, op basis van inhoudelijk advies van de beleidsadviseurs en waar nodig advies van financieel adviseurs. Het subsidiebureau zal bestaan uit een subsidieadviseur en subsidieondersteuners. De subsidieadviseur is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en implementeren van subsidiebeleid en -regulering, bevorderen van samenhang tussen subsidies en informatievoorziening via de gemeentelijke website en de samenhang daartussen. Daarnaast is de subsidieadviseur verantwoordelijk voor monitoring en kwaliteitsbewaking van subsidies. En subsidieondersteuners zijn verantwoordelijk voor de administratieve verwerking van subsidies, en inhoudelijke beoordeling van eenvoudige subsidies..	
BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN BT 2017	Reactie gemeente	Verantw. Domein
1. Aanbestedingen Binnen de gemeente heeft de inkoopcoördinator een ondersteunende rol ten aanzien van de aanbestedingen. Er is intern wel een procedure dat alle contracten met een omvang > EUR 100.000 via de inkoopcoördinator moeten lopen, maar er zijn geen controles ingebouwd die waarborgen dat dit ook gebeurt anders dan het achteraf vaststellen dat het is gebeurd (repressief). Hierdoor bestaat een restrisico dat bij aanbestedingen clustering van opdrachten niet plaatsvindt, waar dit wel wenselijk of verplicht zou zijn. Hierdoor loopt u mogelijk inkoopvoordelen mis, maar daarnaast loopt u ook een rechtmatigheidsrisico. Wij adviseren u om bij het herinrichten van de taken en verantwoordelijkheden specifiek aandacht te besteden aan het inbouwen van waarborgen in het proces van de aanbestedingen. Dit kan bijvoorbeeld door met verplichtingnummers te werken, waarbij verplichtingnummers worden afgegeven door de inkoopcoördinator en facturen zonder verplichtingnummer niet worden voldaan.	Reactie ML 2017: BT adviseert een verplichtingenadministratie te voeren om hier aan tegemoet te komen. De gemeente beoordeelt het voeren van een verplichtingenadministratie als een te zware belasting van de organisatie. Wij gaan met BT in gesprek om na te gaan of er andere opties zijn. Update Marap 2019: Dit punt wordt opgenomen bij het startgesprek voor de interim controle in het najaar, tot op heden is er geen alternatief in gang gezet omdat het inkoopproces dit moment wordt verbeterd en geharmoniseerd met Ermelo en Zeewolde. Update Marap 2020: zie de beantwoording bij punt 1 / 2.	B&O
2. Memoriaalboekingen Er vindt geen controle plaats door een tweede functionaris bij het maken van memoriaalboekingen. Wij adviseren u functiescheiding binnen het systeem af te dwingen of om een onafhankelijke controle uit te voeren op mutaties.	Reactie ML 2017: Wij kunnen ons vinden in het advies van BT en zullen MIZ opdracht geven hieraan tegemoet te komen. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2019: Het advies is deels opgevolgd. Er wordt op dit moment wel gewerkt met het vier ogen principe, maar een structurele maatregel moet nog worden geïmplementeerd. Monitoring voortgang via vast agendapunt in OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2020: Op dit moment wordt er binnen financiën volop gewerkt aan de implementatie van een nieuwe financiële applicatie. Dit punt zal hierin worden meegenomen. Deze implementatie zal op 1 januari 2021 zijn voltooid.	B&O
3. Stamgegevens crediteuren: autorisatie invoer en wijziging Wij hebben geconstateerd dat er geen autorisatie door tweede functionaris plaats vindt bij het invoeren of wijzigen van stamgegevens (waaronder bankrekeningnummers) van crediteuren in zowel de financiële administratie als de WMO-administratie. Wij merken wel op dat het advies om de logging in Decade te activeren is opgevolgd. Wij adviseren een autorisatie af te dwingen in de systemen en de tweede controleur contact op te laten nemen met de crediteur bij wijziging van bankrekeningnummers.	Reactie ML 2017: De logging in Decade is geactiveerd. Het advies met betrekking tot autorisatie via de systemen af te dwingen i.p.v. de controle bij betaling zullen wij overbrengen aan MIZ met het verzoek hieraan tegemoet te komen. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2019: Het crediteuren en inkoopproces wordt op dit moment verbeterd en geharmoniseerd, daarin is expliciet gevraagd om dit advies over functiescheiding en autorisatie op te nemen. Er vindt inmiddels al wel autorisatie plaats door een 2de functionaris op wijzigingen van bankrekeningnummers. Monitoring voortgang via vast agendapunt in OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2020: Op dit moment wordt er binnen financiën volop gewerkt aan de implementatie van een nieuwe financiële applicatie. Dit punt zal hierin worden meegenomen. Deze implementatie zal op 1 januari 2021 zijn voltooid.	B&O
4. Stamgegevens crediteuren: Functievermenging We hebben geconstateerd dat twee medewerkers die stamgegevens kunnen muteren ook budgethouder zijn. Hierdoor kunnen gelden ten onrechte aan de organisatie onttrokken	Reactie ML 2017: Wij kunnen ons vinden in het advies van BT en aan MIZ vragen deze functievermenging op te heffen door het budgethouderschap te verleggen. De opvolging door MIZ wordt geborgd	B&O

BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN BT 2017	Reactie gemeente	Verantw. Domein
worden. Wij adviseren om functiescheiding in te bouwen.	middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2019: Het crediteuren en inkoopproces wordt op dit moment verbeterd en geharmoniseerd, daarin is expliciet gevraagd om dit advies over functiescheiding en autorisatie op te nemen. Monitoring voortgang via vast agendapunt in OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2020: Op dit moment wordt er binnen financiën volop gewerkt aan de implementatie van een nieuwe financiële applicatie. Dit punt zal hierin worden meegenomen. Deze implementatie zal op 1 januari 2021 zijn voltooid.	
5. Inkopen: mandaatbesluit Inkopen (onder)mandaatbesluit niet op een juiste wijze geïmplementeerd in de organisatie. U heeft aangegeven u te kunnen vinden in ons advies en dat u Meerinzicht zal vragen om dit in procedure te brengen. Wij adviseren u toe te zien op de follow-up van dit punt binnen de organisatie van Meerinzicht en nemen graag kennis van de feitelijke afhandeling bij de jaarrekeningcontrole 2018.	Reactie ML 2017: Na afstemming met de accountant is duidelijk dat de procedure die de gemeente hiervoor heeft, vastgelegd moet worden. Wij zullen MIZ vragen dit in de AO/IB procesbeschrijvingen op te nemen. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2019: De oorsprong van dit probleem ligt in de besluitvorming. Het B&W proces wordt na de zomer geactualiseerd. De directeur B&O draagt er zorg voor dat dit punt daar in meegenomen wordt. Update Marap 2020: Het project besluitvorming is opgestart en wordt vanuit de 3 gemeenten in samenspraak met Meerinzicht nu vorm gegeven.	B&O
6. Inkopen: autorisatie inkoopfacturen Bij de autorisatie van de inkoopfacturen is niet zichtbaar welke controle de budgethouder heeft uitgevoerd en welke documenten hiervoor gebruikt worden (prestatielevering). Het proces met betrekking tot vastlegging van de controle op inkoopfacturen is ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij adviseren om een toelichting van de budgethouder op te nemen bij de factuur in het financiële pakket, waar mogelijk met een verwijzing naar de gebruikte documenten. Hierdoor wordt de prestatielevering eenvoudiger te volgen (ook zonder dat het nodig is om een toelichting hierop te krijgen van de budgethouder), kan onduidelijkheid achteraf worden voorkomen en wordt bovendien de bewustwording van het belang van de factuurcontrole verder vergroot. Daarnaast adviseren wij u om een beleid op te stellen waarin voor verschillende typen inkopen opgenomen is welke onderbouwende documentatie wordt verwacht. Om de administratieve last te beperken, kunt u er namelijk voor kiezen om een procedure in te stellen waarbij afhankelijk van het type inkoop er meer of minder onderbouwende documentatie geregistreerd hoeft te worden. Van belang is dat de afweging reproduceerbaar is. In de bijlage van de managementletter is aangegeven hoe dit vorm gegeven kan worden.	Reactie ML 2017: Wij kunnen het advies van BT begrijpen en zullen nagaan of dit mogelijk is binnen het financiële pakket en of dit de gewenste verbetering gaat opleveren. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2019: op dit moment zijn we midden in het proces om over te gaan naar een nieuw financieel pakket alsmede een verbeteringsplan voor het crediteuren en inkoopproces. Wanneer dit klaar is zal pas de beleidsinhoudelijke kant van dit punt opgepakt worden. Update Marap 2020: Op dit moment wordt er binnen financiën volop gewerkt aan de implementatie van een nieuwe financiële applicatie. Dit punt zal hierin worden meegenomen. Deze implementatie zal op 1 januari 2021 zijn voltooid.	B&O
7. WMO: controles declaraties In Suite4Zorg vindt een automatische controle op juistheid van declaraties plaats. De declaraties kunnen echter te allen tijde handmatig goed worden gekeurd en daarna is niet meer zichtbaar of de declaratie automatisch of handmatig is goedgekeurd. Wij adviseren om een procedure in te richten waarbij interne controle plaats vindt op handmatige goedkeuring.	Reactie marap 2017:Wij kunnen ons vinden in het advies van BT en zullen MIZ vragen hierin te voorzien. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2019: Het WMO proces behoort inmiddels onder MIZ domein Sociaal thuis (voorheen onder auspiciën van Harderwijk). In de managementletter van MIZ heeft de accountant ook aanbevelingen opgenomen rondom de controle van declaraties WMO. Monitoring van dit punt daarom via OG-ON Domein Sociaal. Update Marap 2020: Monitoring van dit punt vindt plaats via OG-ON Domein Sociaal	Samenleving
8. Leges omgevingsvergunningen: geen controle op verleende vergunningen Er wordt een automatische handtekening van het domeindirecteur gezet, maar er wordt geen controle uitgevoerd door de domeindirecteur. Wij adviseren om alle besluiten te laten controleren door een tweede medewerker.	Reactie ML 2017: Wij kunnen ons vinden in het advies van BT en zullen hierin voorzien. Met de aanstelling van een nieuwe teamleider is er in 2019 wel de mogelijkheid om deze bevinding op te pakken. Dit wordt gemonitord bij de halfjaarlijkse managementrapportage. Update Marap2019 : Inmiddels heeft de nieuwe teamleider een plan om dit punt op te lossen. Om een controle op de leges van verleende vergunningen in te bouwen, kan er gewerkt worden met een (door een extern bureau op te stellen) objectieve controlelijst. Een tweede medewerker kan vervolgens de leges van de omgevingsvergunningen controleren. De bedoeling is om dit met terugwerkende kracht voor 2019 te realiseren. Update Marap 2020: Inmiddels heeft de teamleider dit punt opgelost. Om een controle op de leges van verleende vergunningen in te bouwen, wordt er gewerkt met een (door een extern bureau op te stellen) objectieve controlelijst, die door B&W is vastgesteld. Een tweede medewerker controleert vervolgens de leges van de omgevingsvergunningen.	Ruimte
9. Leges omgevingsvergunningen: controle op bouwkosten Wij adviseren om de overwegingen, op basis waarvan de bouwkosten worden goedgekeurd, vast te leggen en hier een zichtbare toets op uit te voeren door een tweede inspecteur én met terugwerkende kracht vast te stellen van de gehanteerde bouwkosten voor de berekening van de leges aanneemelijk zijn.	Reactie ML 2017: Wij kunnen ons vinden in het advies van BT. Met de aanstelling van een nieuwe teamleider is er in 2019 wel de mogelijkheid om deze bevinding op te pakken. Dit wordt gemonitord bij de halfjaarlijkse management-rapportage. Update Marap 2019: Inmiddels heeft de nieuwe teamleider een plan om dit punt op te lossen. Om een controle op de bouwkosten in te bouwen, kan er gewerkt met een (door een extern bureau op te stellen) objectieve controlelijst. Een tweede medewerker kan dan de bouwkosten controleren. De verwachting is om dit met terugwerkende kracht voor 2019 te realiseren. Update Marap 2020: Inmiddels heeft de teamleider dit punt opgelost. Om een controle op de leges van verleende vergunningen in te bouwen, wordt er gewerkt worden met een (door een extern bureau op te stellen) objectieve controlelijst, die door B&W is vastgesteld. Een tweede medewerker controleert vervolgens de leges van de omgevingsvergunningen	Ruimte

BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN BT 2017	Reactie gemeente	Verantw. Domein
10. Parkeeropbrengsten Wij adviseren om voor het hele jaar een verbandscontrole uit te voeren. Wij zullen bij de jaarrekening de door u opgestelde verbandscontrole controleren.	Reactie ML 2017: Wij kunnen ons vinden in het advies van BT en voor de jaarrekeningcontrole wordt een verbandscontrole uitgevoerd door een AO/IB medewerker van MIZ. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap2019: Inmiddels zijn de contante betalingen aan de parkeermeeuwen uit het proces gehaald. Men kan nu alleen nog pinnen of eventueel contant bij de automaat betalen. Dit maakt het dat een controlemaatregel op volledigheid van de contanten overbodig. De procesbeschrijving wordt geactualiseerd. Update Marap 2020: De verband controles zijn uitgevoerd	Stads-bedrijf
11. Automatisering: wachtwoordbeleid Decade Vanaf boekjaar 2018 is het applicatiebeheer van Decade belegd bij Meerinzicht. U heeft aangegeven u te kunnen vinden in ons advies en dat u Meerinzicht zal vragen hierin te voorzien. Wij adviseren u toe te zien op de follow-up van dit punt binnen de organisatie van Meerinzicht.	Reactie ML 2017: In 2018 is reeds het wachtwoordbeleid aangescherpt en het gebruikersbestand opgeschoond. Wij kunnen ons vinden in het advies van BT en zullen MIZ vragen hierin te voorzien. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap2019: De bedoeling is dat er eisen gesteld worden aan de complexiteit van het wachtwoord (meer dan 3 posities) en dat er een vaste veranderfrequentie op zit. Deze uitleg is verstrekt aan applicatiebeheer Decade. Monitoring voortgang via vast agendapunt in OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2020: Op dit moment wordt er binnen financiën volop gewerkt aan de implementatie van een nieuwe financiële applicatie. Dit punt zal hierin worden meegenomen.	B&O
12. Automatisering: muteren gebruikersrechten Decade Er vindt geen logging plaats op het muteren van gebruikers en gebruikersrechten. De procedure is niet zodanig ingericht dat alle mutaties in gebruikers(rechten) afgezet worden tegen een norm waarbij functiescheiding wordt gewaarborgd. Wij adviseren om een norm op te stellen voor het aanbrengen van kritische functiescheidingen binnen Decade zodat de werkelijke positie de beheersing van kritische mutaties waarborgt. Mutaties dienen door een onafhankelijke functionaris te worden beoordeeld en voor verwerking te worden geautoriseerd. Hiernaast adviseren wij om wijzigingen in rechten en rollen vast te leggen middels een logfile voor aanvullende zekerheid.	Reactie ML 2017: Wij kunnen ons vinden in het advies van BT en zullen MIZ vragen hierin te voorzien. De opvolging door MIZ wordt geborgd middels een vast agendapunt binnen het OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap2019: De applicatiebeheerder muteert alleen gebruikersprofielen op het moment dat daarvoor een document ontvangen is, getekend door een bevoegde waarin de specifieke mutaties zijn gedefinieerd. Controle op juistheid van functiescheiding maakt onderdeel uit van het verbetertraject van het inkoopproces. Monitoring voortgang via vast agendapunt in OG-ON Bedrijfsvoering. Update Marap 2020: Op dit moment wordt er binnen financiën volop gewerkt aan de implementatie van een nieuwe financiële applicatie. Dit punt zal hierin worden meegenomen.	B&O

9 Bijlage voortgang strategische raadsagenda

10. Strategische Raadsagenda								
doelstelling	activiteit	stand van zaken resultaat	stand van zaken planning	stand van zaken financiën	toelichting stand van zaken	porte-feuilleh.	domein	medewerker
Volkshuisvesting	De bedoeling is dat de gemeenteraad en het college in 2019 een gezamenlijk proces doorlopen waarin de mogelijkheden en voorwaarden van woningbouw op de lange termijn worden geanalyseerd. Moet de gemeente het bebouwde oppervlak uitbreiden, moet de gemeente inbreiden door locaties van bestemming te laten veranderen (woningen voor kantoren) of is aanbreiden, dat betekent dat in andere gemeenten woningen worden gerealiseerd voor mensen die sociaal en/of economisch aan Harderwijk gebonden (willen) zijn.				De vraag waar in de toekomst woningen kunnen worden gebouwd is in principe een planologisch vraagstuk. In de strijd om schaarse ruimte, concurreert wonen met andere functies, zoals natuur, recreatie, winkels, kantoren etc. De vraag die de raad stelt kan daarom beter worden beantwoord in relatie tot een brede visie op de toekomst van de gemeente. Daar wordt aan gewerkt in de vorm van een nieuwe Omgevingsvisie. Woningbouw wordt daar een belangrijk onderdeel van. Voor de vraag kan worden beantwoord waar moet worden gebouwd, moet helder zijn wat er op (lange) termijn nodig is. In de tweede helft van 2019 wordt een woningmarktonderzoek opgeleverd met inzicht in de woningbehoefte op langere termijn. De raad zal worden geïnformeerd over de bevindingen van dit onderzoek. De beleidskeuzes die hieruit voortvloeien vormen belangrijke input voor de Omgevingsvisie. De raad wordt in het proces omtrent de Omgevingsvisie betrokken. Er is een klankbordgroep uit de raad ingesteld die met regelmaat op de hoogte wordt gehouden over de vorderingen. Op dit moment bevindt het proces zich in een fase van data-analyse. Op basis van die analyse worden diverse scenario's op termijn besproken met de raad en/of raadscommissie.	Jong	Ruimte	Henk Maas/Hilda Kooistra
Inclusieve Samenleving	Wat verstaan we daaronder en om welke speerpunten gaat het? Aan de hand van een verdieping in de actuele beleidsuitvoering wil de gemeenteraad met inwoners en organisaties meetbare doelstelling op langere termijn formuleren.				"Er is al heel veel bestaand beleid met doelstellingen gericht op inclusie: voor iedereen méédoen mogelijk te maken. Het krijgt momenteel vooral vorm via ons sociaal beleid, van 'meedoen', 'preventie en vroegsignalering' tot aan 'individuele ondersteuning' (zie collegeprogramma), maar ook in bijvoorbeeld vergroten van toegankelijkheid (openbare ruimte, dienstverlening). Specifieke doelstellingen zijn opgenomen in de verschillende beleidsnota's (welzijn, onderwijs, sport, cultuur etc).	Noort	Samenleving	Ivo Leijten

10. Strategische Raadsagenda								
doelstelling	activiteit	stand van zaken resultaat	stand van zaken planning	stand van zaken financiën	toelichting stand van zaken	portefeuilleh.	domein	medewerker
					Om hier overzicht in te creëren volgen we drie sporen: • Lokale preventie agenda met een samenhangend overzicht van ons beleid gericht op meedoen en preventie/vroegsignalering (1e kwartaal 2021). • Visie sociaal domein. Deze wordt opgesteld samen met de gemeenten Ermelo en Zeewolde (3e/4e kwartaal 2020). • Tot slot zal verbinding worden gezocht met de nog op te stellen nieuwe Omgevingsvisie (2021) Op dit moment krijgt de gemeenteraad jaarlijks terugkoppeling over resultaten via de budgetcyclus (met verplichte indicatoren van het Rijk), via Factsheets Sociaal Domein (2x per jaar) en de Trendrapportage Sociaal Domein. Bij vaststelling van bovengenoemde documenten kan worden gekeken in hoeverre de raad behoefte heeft aan aanvullende meetbare doelstellingen.			
Arbeidsmarktbeleid en Onderwijs	Welke afstemming van vraag en aanbod van arbeid is nodig voor Harderwijk en hoe sorteren onderwijsinstellingen voor op ontwikkeling in de arbeidsmarkt en wat kan de gemeente bijdragen?				"stand van zaken resultaat 2018 - woonvisie vastgesteld - herontwikkeling stationsgebied - aanstellen coördinator inclusieve arbeidsmarkt - uitgiftestrategie Lorentz III (vernieuwde verkaveling) - kantorennota Harderwijk vastgesteld 2019 - pilot klantreis (vanuit Meerinzicht) gestart (doorlopend in 2020) waarbij er outreachend gewerkt wordt, een volledig brede intake plaats vindt en er een passend ondersteuningsplan geformuleerd wordt met maatwerk trajecten. - Er wordt binnen de klantreis van Meerinzicht gewerkt met een nieuw diagnosesysteem en -methodiek: CompetenSYS: gericht op het in kaart brengen van de talenten en (werknemers)vaardigheden van kandidaten om zo snel en effectief mogelijk te analyseren welke maatwerktrajecten bij een kandidaat passen die leiden tot sociale of economische zelfredzaamheid - professionalisering (regionale) werkgeversdienstverlening: o.a. maken van (strategische) marktwerkingsplannen richting bedrijfsleven en verbeterde samenwerking op uitwisseling van vacatures en kandidaten - inzet van Participatiehuizen om mensen uit de bijstand verschillende activiteiten en programma's te laten volgen om zo in een veilige omgeving arbeidsgewinning en werkritme op te doen stand van zaken planning - Klantreis/ Competensys (door Meerinzicht): Er is een pioniersgroep die eind 2020 volledig werkt volgens de methodiek van de klantreis. De pioniersgroep brengt daarop een advies uit aan het management voor verdere uitrol in de organisatie - uitwerking DOE-agenda vanuit FactorWerk (Regionaal Werkbedrijf van de arbeidsmarktregio) naar subregionaal en lokaal niveau waarbij ingezet wordt op: 1. matching (o.a. gebruik van SONAR/WBS als extra ondersteunend matchingssysteem waarbij werkzoekenden gekoppeld worden aan werk) 2. Werkfit (o.a. nieuwe werkfitte kandidaten in beeld brengen/ opleiding, o.a. door beschikbaar stellen van jobcoachvouchers voor werkgevers en workshops voor werkzoekenden) 3. Werkplek (o.a. inzet nieuwe no-riskpolis voor werkgevers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te kunnen nemen) en 4. Scholing (o.a. inzet van pilot praktijkleren: VSV, leerlingen afkomstig van Pro en VSO, ISK leerlingen, statushouders, werkenden en werkzoekenden voor wie praktijkleren met praktijkverklaringen de 'enige' manier is om een bewijs te halen van hun kunnen met civiel effect binnen het bedrijfsleven) - Ontwikkeling van (nieuwe) leerwerklijnen door regionale partners (Inclusief Groep, Onderwijs en werkgevers) op o.a. schoonmaak, groen, zorg en techniek om mensen door te laten stromen richting arbeidsparticipatie - Pilot Sluitende Aanpak Jongeren: een samenwerking tussen o.a. RMC, Onderwijs en gemeenten waarbij een methode ontwikkeld wordt waarbij alle kwetsbare jongeren (tot 27 jaar) geleid worden naar een voor hen passende plek (werk, scholing, zorg)	Van Bijsteren en van Noort	Samenleving	Strategen Sociaal Domein

10. Strategische Raadsagenda								
doelstelling	activiteit	stand van zaken resultaat	stand van zaken planning	stand van zaken financiën	toelichting stand van zaken	portefeuilleh.	domein	medewerker
					stand van zaken financiën: - Projecten lopen over verschillende domeinen heen, deze zijn niet vanuit een arbeidsmarktbeleid geïnitieerd en als zodanig niet financieel gespecificeerd. Sommige onderdelen worden vanuit projectgeld gefinancierd (maar bijv. ook via ESF-subsidies) - De inzet/ implementatie van de Doe-agenda van FactorWerk beschikt over extra financiële middelen vanuit het rijk voor de gehele arbeidsmarktregio (2 miljoen voor de periode 2019-2021) "			